

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **J. M.**, zastoupený Mgr. Jaroslavem Topolem, advokátem se sídlem Na Zlatnici 301/2, 147 00 Praha 4, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje**, se sídlem Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 2. 2014, č. j. KrÚ 12021/2014/ODSH/8, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 9. 2014, č. j. 52 A 15/2014 – 34,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 3. 9. 2014, č. j. 52 A 15/2014 – 34, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Hlídka Městské policie Pardubice dne 10. 4. 2013 v 9:46 hodin při kontrole dodržování dopravního značení v ulici Smilova v Pardubicích zjistila, že vozidlo BMW, RZ X, stojí v zóně označené dopravní značkou IP25a – „*ZAKAZUJE SE STÁNÍ BEZ PLATNÉ PARKOVACÍ KARTY NEBO PARKOVACÍHO POPLATKU Po – Pá 6 – 22 h So 7 – 12 h*“, bez platné parkovací karty i bez zaplaceného poplatku za parkování. Řidič vozidla se na místě nenacházel, proto městská policie vypsala žádost pro nepřítomného řidiče. Dne 16. 4. 2013 se na služebnu Městské policie Pardubice dostavil J. V. dořešit žádost umístěnou na vozidle. Uvedl, že vozidlo na místě ponechal on a požádal o projednání věci v přestupkovém řízení. Bylo s ním sepsáno oznámení o podezření ze spáchání přestupku, které dotyčný odmítl podepsat.

[2] Následně byla věc Magistrátem města Pardubic projednána s J. V. v přestupkovém řízení jako přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutím magistrátu ze dne 1. 10. 2013, č. j. OSA/P-318/13-D/135, bylo řízení vůči obviněnému V. podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění

pozdějších předpisů, pro předmětný skutek zastaveno, neboť spáchání přestupku mu nebylo prokázáno.

[3] Poté zahájil Magistrát města Pardubic, odbor správních agend, řízení o správním deliktu podle § 125f zákona o silničním provozu se žalobcem jako provozovatelem vozidla RZ X. Rozhodnutím ze dne 4. 12. 2013, č. j. OSA/P-3052/13-D/19, magistrát uzavřel, že se žalobce dopustil správního deliktu podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu tím, že jako provozovatel předmětného vozidla v rozporu s § 10 zákona nezajistil, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená zákonem o silničním provozu. Za uvedený správní delikt byla žalobci uložena pokuta ve výši 1.500 Kč a povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč. Odvolání žalobce žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 2. 2014, č. j. KrÚ 12021/2014/ODSH/8, zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

[4] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočky v Pardubicích. Ten rozsudkem ze dne 3. 9. 2014, č. j. 52 A 15/2014 – 34, rozhodnutí žalovaného i správního orgánu prvního stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Uvedl, že správní orgány v řízení nedodržely zákonný postup. Před řízením o správním deliktu provozovatele vozidla měla být podle krajského soudu poskytnuta žalobci možnost dobrovolně zaplatit částku určenou obecním úřadem ve stejné výši jako pokuta za uvedený přestupek v blokovém řízení. Nebyla-li výzva podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu učiněna, nemůže být řízení o správním deliktu podle § 125f zákona s provozovatelem vozidla vůbec vedeno.

II. Kasační stížnost

[5] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností pro nesprávné posouzení právní otázky krajským soudem a z důvodu, že krajský soud rozhodl v rozporu s obsahem správního spisu [§ 103 odst. 1 písm. a) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“)].

[6] Podle stěžovatele v projednávané věci nebylo na místě vydání výzvy podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu, neboť pro takový postup nebyly splněny podmínky. Dne 16. 4. 2013 se na služebnu městské policie dostavil pan V., který uvedl, že předmětné vozidlo na místě ponechal on a žádal o projednání přestupku ve správním řízení. V daném případě tedy byla známa totožnost řidiče z oznámení přestupku (z podkladu pro zahájení přestupkového řízení), proto podmínka pro vydání výzvy k uhrazení určené částky vyplývající z § 125h odst. 1 písm. b) zákona nebyla splněna.

[7] V případě, že by se Nejvyšší správní soud se shora uvedenou argumentací stěžovatele neztotožnil, rozhodnutí krajského soudu dále spočívá na nesprávném posouzení právní otázky. Stěžovatel nesouhlasí se závěry soudu, že po skončení přestupkového řízení vedeného s panem V. měl správní orgán vydat výzvu podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu. Z ustanovení § 125f odst. 4 zákona vyplývá, že správní orgán projedná správní delikt provozovatele vozidla mj. tehdy, pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a řízení o přestupku zastavil podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích. Výraz „projedná“ přitom podle stěžovatele znamená vlastní zahájení řízení o správním deliktu.

[8] Vydání výzvy k zaplacení určité částky by po zastavení přestupkového řízení bylo nejen nadbytečné, ale i nezákonné. Pokud by správní orgán výzvu vydal, žalobce by mohl jako řidiče vozidla označit i pana V., vůči němuž již bylo přestupkové řízení pravomocně zastaveno.

Z hlediska objektivní odpovědnosti by se tak provozovatel vozidla vyhnul postihu a zároveň by nemohly být činěny žádné úkony v přestupkovém řízení proti označenému řidiči pro překážku *rei administratae*. Výklad krajského soudu by tak vedl ke společensky neakceptovatelným důsledkům.

[9] Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalobce ke kasační stížnosti

[10] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti odmítl názor stěžovatele. Má za to, že § 125h zákona o silničním provozu je nutné vnímat jako součást postupu při řešení správního deliktu provozovatele vozidla, konkrétně jako postup správního orgánu před zahájením řízení podle § 125f zákona.

[11] Novela zákona o silničním provozu zavedla správní delikt provozovatele vozidla uvedený v § 125f zákona. Současně je však provozovateli vozidla umožněno zaplatit poplatek ve výši blokové pokuty za to, že správní orgán řízení o správním deliktu nezahájí a věc odloží. Vydání výzvy k úhradě určené částky nemůže záviset na libovůli správního orgánu s ohledem na enumerativnost veřejnoprávních pretenzí.

[12] V projednávaném případě vydání výzvy dle § 125h odst. 1 zákona záviselo na úvaze strážníka městské policie, zda se mu podezření o spáchání přestupku určitou osobou uvedené v oznámení o přestupku bude jevit jako dostatečná okolnost pro zahájení přestupkového řízení vůči této osobě či nikoliv. Podle žalobce je absurdní, aby posouzení, zda bude provozovatel vozidla platit pokutu za správní delikt a náklady správního řízení ve výši 2.500 Kč nebo blokovou pokutu v částce zpravidla 300 Kč, záviselo na rozhodnutí strážníka, který přestupek oznamuje. Pan V. se údajně měl na služebnu policie dostavit s prohlášením, že vozidlo na předmětném místě zaparkoval, nicméně své prohlášení odmítl podepsat. Výklad stěžovatele vede podle žalobce k absurdním důsledkům: kdokoliv v nepřátelském vztahu k provozovateli vozidla by mohl výzvu pro nepřítomného řidiče z vozidla odejmout a sám sebe uvést jako nepřítomného řidiče. Pokud by dané prohlášení nepodepsal, nehrozila by mu žádná sankce ani postih, ale provozovatel vozidla by byl zkrácen o možnost uhradit sankci ve výši blokové pokuty.

[13] Výzva k úhradě určené částky je tak podle žalobce obligatorním úkonem, který musí předcházet zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla. Navíc Magistrát města Pardubic v jiných právních věcech oznámení jména údajného řidiče strážníkem již nepovažoval dostatečné pro odůvodnění záměru zahájit proti takovému řidiči přestupkové řízení. I přesto, že byla v oznámení o přestupku uvedena osoba podezřelá ze spáchání daného přestupku, byla provozovateli vozidla zaslána výzva k úhradě určené částky.

[14] Žalobce se neztotožnil ani s interpretací § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu stěžovatelem. Výraz „projedná“ užitý v daném ustanovení podle něj nevylučuje, aby řízení o správním deliktu provozovatele vozidla předcházel postup podle § 125h odst. 1 zákona, tj. vydání výzvy k úhradě určené částky. Pokud stěžovatel svoji argumentaci opírá o lingvistický a logický výklad daného slovesného tvaru, není jeho názor dostatečně odůvodněný, neboť uvedený tvar slovesa nevylučuje předchozí provedení jiných úkonů.

[15] Nesprávná je podle žalobce rovněž argumentace o nežádoucích důsledcích interpretace krajského soudu. Pokud by provozovatel vozidla označil jako řidiče osobu, s níž už bylo přestupkové řízení vedeno a skončilo zastavením řízení podle § 76 odst. 1 písm. c) zákona

o přestupcích, nebyla by vyloučena odpovědnost provozovatele vozidla za správní delikt podle § 125f zákona o silničním provozu, jak mylně uvádí stěžovatel.

[16] Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost zamítl.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[17] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas, osobou oprávněnou a je přípustná. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost je důvodná.

[19] Stěžejní otázkou posuzované kasační stížnosti je, zda zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla dle § 125f zákona o silničním provozu mělo v daném případě předcházet vydání výzvy k úhradě určené částky podle § 125h odst. 1 zákona, resp. zda taková výzva musí předcházet každému zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla podle § 125f zákona.

[20] Z ustanovení § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu plyne, že *právnícká nebo fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s § 10 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.* Podle druhého odstavce citovaného ustanovení *právnícká nebo fyzická osoba za správní delikt odpovídá, pokud*

- a) porušení pravidel bylo zjištěno prostřednictvím automatizovaného technického prostředku používaného bez obsluhy při dohledu na bezpečnost provozu na pozemních komunikacích nebo se jedná o neoprávněné zastavení nebo stání,*
- b) porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích vykazuje znaky přestupku podle tohoto zákona a*
- c) porušení pravidel nemá za následek dopravní nehodu.*

[21] Podle § 125h odst. 1 zákona o silničním provozu *obecní úřad obce s rozšířenou působností bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku vyžve provozovatele vozidla, s nímž došlo ke spáchání přestupku, k uhrazení určené částky, pokud*

- a) jsou splněny podmínky podle § 125f odst. 2,*
- b) totožnost řidiče vozidla není známa nebo není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku a*
- c) porušení je možné projednat uložením pokuty v blokovém řízení.*

Druhý odstavec citovaného ustanovení pak uvádí, že *určená částka se stanoví ve stejné výši jako pokuta v blokovém řízení. Při stanovení určené částky obecní úřad obce s rozšířenou působností přihlédne k závažnosti porušení povinností řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích.* Pátý odstavec pak stanoví, že *pokud je určená částka uhrazena nejpozději v den splatnosti, obecní úřad obce s rozšířenou působností věc odloží. V opačném případě obecní úřad s rozšířenou působností pokračuje v šetření přestupku. O tomto postupu poučí obecní úřad obce s rozšířenou působností provozovatele vozidla ve výzvě podle odstavce 1.*

[22] Nejvyšší správní soud považuje za vhodné úvodem poznamenat, že správní delikt provozovatele vozidla vymezený v § 125f zákona lze chápat jako delikt subsidiární. Až v případě, že není možné s určitostí zjistit řidiče vozidla, který spáchal předmětný přestupek, činí zákon odpovědným provozovatele vozidla za to, že svěčil řízení vozidla jinému a nezajistil, aby byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích [viz § 125f odst. 4

zákona o silničním provozu, podle něhož *obecní úřad obce s rozšířenou působností správní delikt podle odstavce 1 projedná, pouze pokud učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku a a) nezahájil řízení o přestupku a věc odložil, protože nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, nebo b) řízení o přestupku zastavil, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno*. Primárně tedy za spáchaný delikt odpovídá řidič vozidla. Až tehdy, nelze-li skutečného řidiče na základě žádných důkazů či indicí zjistiť a vést proti němu přestupkové řízení, nese odpovědnost za delikt provozovatel vozidla. Ten se uvedené odpovědnosti může zbavit jen na základě zákonem předvídaných liberačních důvodů. Podle § 125f odst. 5 zákona o silničním provozu *provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že v době před porušením povinnosti řidiče nebo pravidel provozu na pozemních komunikacích a) bylo vozidlo, jehož je provozovatelem, odcizeno nebo byla odcizena jeho tabulka s přidělenou státní poznávací značkou, nebo b) podal žádost o zápis změny provozovatele vozidla v registru silničních vozidel*.

[23] Z výše naznačené systematiky zákona o silničním provozu vyplývá, že nejprve musí být zjišťován pachatel přestupku. Existuje-li bezprostředně po zjištění přestupku osoba podezřelá z přestupku, je jí při splnění zákonných podmínek umožněno projednání věci v blokovém řízení. Pokud věc neskončí projednáním v blokovém řízení, následuje zahájení přestupkového řízení s podezřelým z přestupku. Skončí-li poté přestupkové řízení zastavením řízení, protože obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno [§ 125f odst. 4 písm. b) zákona o silničním provozu], je zahájeno řízení o správním deliktu s provozovatelem vozidla. Výzva provozovateli vozidla podle § 125h zákona se v takovém případě nevydává, neboť totožnost řidiče byla po zjištění přestupku známa [pro vydání výzvy nebyla splněna podmínka dle § 125h odst. 1 písm. b) zákona].

[24] Oproti tomu v případě, kdy bezodkladně po zjištění nebo oznámení přestupku není totožnost řidiče známa a není ani zřejmá z podkladu pro zahájení řízení [podmínky dle § 125h odst. 1 písm. b) zákona jsou naplněny], přistoupí správní orgán k vydání výzvy podle § 125h zákona o silničním provozu, v níž provozovatele vozidla vyzve k uhrazení určené částky odpovídající pokutě v blokovém řízení a poučí jej o možnosti sdělit správnímu orgánu údaje o totožnosti řidiče vozidla. Pokud pachatele přestupku nelze ztotožnit a ani indicie obsažené v podkladech pro zahájení přestupkového řízení nenasvědčují tomu, že by pachatelem přestupku mohla být určitá osoba, nelze s takovou osobou věc projednat v blokovém řízení. Ekvivalent odpovídající blokové pokutě je v takovém případě nabídnut k úhradě provozovateli vozidla ještě před samotným zahájením řízení o správním deliktu podle § 125f zákona o silničním provozu. Výzva dle § 125h zákona o silničním provozu adresovaná provozovateli vozidla tak *de facto* představuje období blokové pokuty pro obviněného z přestupku; vydává se [při splnění ostatních podmínek dle § 125h odst. 1 písm. a) a c) zákona] jen v případech, kdy bezprostředně po spáchání přestupku není ani z podkladů pro zahájení přestupkového řízení zřejmé, kdo mohl být řidičem vozidla a vůči komu vést přestupkové řízení, a není tak možné s osobou podezřelou z přestupku věc projednat v blokovém řízení.

[25] Vydání výzvy podle § 125h zákona o silničním provozu tedy nelze chápat jako nutnou podmínku pro zahájení každého řízení o správním deliktu s provozovatelem vozidla podle § 125f zákona o silničním provozu. Výzva provozovateli vozidla k uhrazení určené částky podle § 125h zákona je vydávána pouze v případě naplnění podmínek specifikovaných v odstavci 1. Pokud některá z podmínek naplněna není, může být řízení o správním deliktu podle § 125f zákona s provozovatelem vozidla zahájeno, aniž by zahájení řízení předcházelo vydání výzvy k uhrazení určené částky.

[26] Nepřípadný je názor stěžovatele, že výraz „projedná“ obsažený v § 125f odst. 4 zákona o silničním provozu znamená zahájení řízení o správním deliktu provozovatele vozidla

bez nutnosti vydání výzvy dle § 125h zákona. Ustanovení § 125f odst. 4 zákona se vztahuje k řízení o správním deliktu provozovatele vozidla a zakotvuje jeho subsidiaritu ve vztahu k přestupkovému řízení. Nijak se však nevyjadřuje k postupu před zahájením řízení dle § 125f zákona, tedy k vydávání výzvy k úhradě určené částky. Tuto právní úpravu obsahuje § 125h odst. 1 zákona. Jak již bylo výše zmíněno, jsou-li podmínky § 125h odst. 1 zákona naplněny, vydání výzvy vždy předchází zahájení řízení o správním deliktu s provozovatelem vozidla.

[27] V řešené věci je sporné, zda byla splněna podmínka pro vydání výzvy dle § 125h odst. 1 písm. b) zákona, tj. zda byla známa totožnost řidiče vozidla nebo byla zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku. Krajský soud na straně 7 napadeného rozsudku paušálně konstatoval, že zahájení řízení měla předcházet výzva k uhrazení určené částky podle § 125h odst. 1 zákona, aniž by blíže hodnotil naplnění podmínek pro její vydání v řešeném případě. Lze se tak domnívat, že *implicitě* považoval podmínky pro její vydání za splněné. Naopak stěžovatel v kasační stížnosti naplnění podmínky podle § 125h odst. 1 písm. b) zákona zpochybňuje a dovozuje, že v projednávaném případě nebylo vydání výzvy k uhrazení určené částky na místě, jelikož totožnost řidiče byla zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku.

[28] Pro projednávanou věc je zásadní interpretace § 125h odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, tj. posouzení, zda totožnost řidiče vozidla byla známa nebo byla zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku. Pouze v případě, že by totožnosti řidiče vozidla známa nebyla a ani by nebyla zřejmá z podkladů pro zahájení přestupkového řízení, bylo na místě vydání výzvy provozovateli vozidla podle § 125h zákona. Citované ustanovení míří na dvě situace: první z nich vyjadřuje vysokou míru pravděpodobnosti (hraničící s jistotou) o tom, kdo byl řidičem vozidla (*totožnost řidiče vozidla je, resp. není známa*). Totožnost osoby, která vozidlo řídila, bude známa typicky v případech, kdy je řidič vozidla strážníky policie zjištěn přímo ve vozidle a nepanují pochybnosti o tom, že vozidlo skutečně řídil. Druhou situaci představují případy, kdy sice neexistuje tak vysoký standard pravděpodobnosti o tom, kdo byl řidičem vozidla, jako v prvním případě, z podkladů pro zahájení řízení o přestupku však vyplývají indicie důvodně nasvědčující tomu, že vozidlo řídila určitá osoba (*totožnost řidiče vozidla je, resp. není zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku*).

[29] Ze správního spisu vyplývá, že ve středu 10. 4. 2013 prováděla hlídka Městské policie Pardubice v ulici Smilova, Pardubice, kontrolu zaměřenou na dodržování dopravního značení. V dané lokalitě se zakazuje stání bez platné parkovací karty nebo parkovacího poplatku v období od pondělí do pátku 6 – 22 hodin, v sobotu 7 – 12 hodin. Při uvedené kontrole bylo zjištěno, že v dané lokalitě bylo v 9:46 hodin zaparkováno vozidlo BMW, RZ X, bez viditelně umístěné platné parkovací karty a bez zaplaceného parkovacího poplatku. Řidič se na místě nenacházel, proto hlídka policie vypsala žádost pro nepřítomného řidiče (viz popis události zaznamenaný strážníkem Hostinským dne 16. 4. 2013, č. j. 2013/09783). Následně se dne 16. 4. 2013 na služebnu městské policie dostavil J. V. dořešit uvedenou záležitost. Byl řádně poučen. Uvedl, že vozidlo na místě ponechal on. K věci se blíže nevyjádřil a žádal o projednání v přestupkovém řízení (srov. oznámení o podezření ze spáchání přestupku ze dne 16. 4. 2013, č. j. 2013/09783, sepsané strážníkem Mgr. F.). Totožnost podezřelého byla zjištěna z občanského průkazu č. 201231374 jako J. V. Podezřelý se na oznámení o podezření ze spáchání přestupku odmítl podepsat (záznam Městské policie Pardubice o podezření z přestupku ze dne 16. 4. 2013, č. j. 2013/09783, sepsaný strážníkem F.).

[30] Přípisem ze dne 9. 7. 2013, č. j. OSA/P-318/13-D/60, Magistrát města Pardubic, odbor správních agend, sdělil panu V., že vůči němu zahajuje správní řízení ve věci deseti přestupků podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu, mj. pro skutek, že obviněný

z přestupku jako řidič dne 10. 4. 2013 zaparkoval v čase 9:46 vozidlo RZ X v ulici Smilova v Pardubicích bez zaplaceného poplatku za parkování a bez platné parkovací karty viditelně umístěné ve vozidle. Současně obviněného předvolal k ústnímu jednání na 5. 8. 2013.

[31] Strážník F., která s panem V. sepsala podezření o spáchání přestupku, ve svědecké výpovědi učiněné na ústním jednání dne 5. 8. 2013 (v průběhu přestupkového řízení s panem V.) potvrdila, že se dne 16. 4. 2013 pan V. dostavil na služebnu policie a uvedl, že byl řidičem vozidla ve dvou případech, kdy byla na vozidle zanechána výzva pro nepřítomného řidiče, mj. i v případě vozidla BMW zaparkovaného 10. 4. 2013 na ulici Smilově, a že chce věc projednat ve správním řízení. Dále ve své svědecké výpovědi konstatovala: „Dále uvádím, že se osob, které se na základě výzvy pro nepřítomné řidiče dostavují na služebnu, vždy ptám, jaký mají vztah k vozidlu, tedy zda se jedná o řidiče, majitele, provozovatele. Takto jsem se ptala též pana V., který (...) odpověděl, že je řidič předmětného vozidla (...). Pan V. se vždy prokázal občanským průkazem, číslo jsem opsala na oznámení. Podoba na OP odpovídala“ (srov. výpověď svědkyně F. na ústním jednání dne 5. 8. 2013, sp. zn. OSA/P-318/13-D).

[32] J. V. se na ústní jednání dne 5. 8. 2013 nedostavil. Téhož dne v ranních hodinách však zmocněnec obviněného kontaktoval prostřednictvím emailu bez zaručeného elektronického podpisu Magistrát města Pardubic a poskytl k věci písemné vyjádření. Uvedl mimo jiné, že „není pravda, že by se obviněný osobně dopustil protiprávního jednání a vozidlo na uvedených místech zaparkoval (...). Pan V. nemá potřebu dopravovat se z domu do kanceláře (před kterou mělo k protiprávnímu jednání dojít) autem, neboť vzdálenost je pouhé 3 minuty pěší chůzí. Tedy zpravidla následně obviněný užívá tzv. pick-up servisu, tedy služby, kdy si nechá svůj automobil (např. z garáže) dovézt. (...) Vzhledem k tomu, že ve spisové dokumentaci není obsažen žádný důkazní prostředek, který by jednoznačně vypovídal skutečnosti, že se přestupku dopustil obviněný, navrhuji správnímu orgánu, aby řízení vedené proti obviněnému zastavil.“ Uvedené podání bylo potvrzeno podáním shodného obsahu doručeným správnímu orgánu prostřednictvím provozovatele poštovních služeb dne 14. 8. 2013.

[33] Následně Magistrát města Pardubic vydal dne 1. 10. 2013 pod č. j. OSA/P-318/13-D/135 rozhodnutí, jímž řízení vedené s J. V. ve věci přestupků podle § 125c odst. 1 zákona o silničním provozu zastavil. Po právní moci tohoto rozhodnutí zahájil řízení o správním deliktu dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu se žalobcem, jakožto provozovatelem vozidla RZ X, aniž by předtím vydal výzvu k uhrazení určené částky podle § 125h zákona o silničním provozu.

[34] Z popsaného skutkového stavu je zřejmé, že v projednávaném případě totožnost řidiče vozidla známa nebyla, neboť při kontrole dodržování dopravního značení strážníci městské policie našli vozidlo stojící v zóně placeného parkování bez zaplaceného parkovacího poplatku, ovšem řidič se na místě nenacházel a nebylo jej možné ztotožnit ani na základě jiných důkazních prostředků. Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval tím, zda z podkladů pro zahájení přestupkového řízení vyplynuly nepřímé důkazy nasvědčující skutečnosti, že vozidlo řídil J. V. Pokud by takové indicie existovaly, byl Magistrát města Pardubic oprávněn zahájit přestupkové řízení vůči panu V., aniž by předtím vydal výzvu provozovateli vozidla podle § 125h zákona o silničním provozu (viz bod [28] shora).

[35] Nejvyšší správní soud má za to, že Magistrát města Pardubic měl bezodkladně po zjištění přestupku – tj. dne 16. 4. 2013 – indicie nasvědčující tomu, kdo byl řidičem předmětného vozidla. Uvedeného dne se na služebnu městské policie dostavil pan J. V., který zde byl na základě předloženého občanského průkazu identifikován a prohlásil, že dne 10. 4. 2013 zaparkoval vozidlo RZ X na ulici Smilova v Pardubicích. Požádal o projednání věci v přestupkovém řízení. Ačkoliv pan V. prohlášení o spáchání přestupku odmítl podepsat, je podle dokumentů

obsažených ve správním spise nepochybné, že se skutečně dne 16. 4. 2013 na služebnu městské policie dostavil a uvedl svoji osobu jako řidiče předmětného vozidla (viz oznámení o podezření ze spáchání přestupku, záznam o podezření z přestupku, výpověď svědkyně F. na ústním jednání dne 5. 8. 2013). Ostatně ani sám pan V. ve svém vyjádření podaném v rámci přestupkového řízení nepopírá, že by se dne 16. 4. 2013 na služebnu městské policie dostavil. Fakt, že odmítl podepsat své prohlášení o tom, že byl řidičem předmětného vozidla, neznámá, že by se dne 16. 4. 2013 na služebnu policie nedostavil, byl-li zde řádně legitimován a veškeré důkazy obsažené ve správním spisu nasvědčují tomu, že se tak skutečně stalo.

[36] Magistrát města Pardubic tedy bezodkladně po zjištění přestupku měl indicie, které nasvědčovaly tomu, že vozidlo na předmětném místě zanechal pan V. Proto s ním jako s podezřelým z přestupku zahájil přestupkové řízení a nevydával výzvu provozovateli vozidla podle § 125h odst. 1 zákona, neboť podmínka pro její vydání dle § 125h odst. 1 písm. b) zákona, že totožnost řidiče nebyla zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku, nebyla naplněna. Přijde-li se určitá osoba nahlásit na služebnu policie, že řídila vozidlo, s nímž byl spáchán přestupek, jsou to indicie opravňující správní orgán zahájit vůči této osobě přestupkové řízení, jediné že by přistoupily jiné vážné okolnosti, které by tvrzení této osoby vylučovaly či zpochybňovaly. Taková situace však v řešeném případě nenastala. Správní orgány se tak nedopustily procesního pochybení, pokud zahájení řízení o správním deliktu se žalobcem nepředcházela postup podle § 125h zákona.

[37] Nejvyšší správní soud nepřehlédl nestandardní postup a účelové procesní taktiky pana V. prolínající se celým přestupkovým řízením. Z předloženého správního spisu vyplývá, že řízení, které s ním bylo zahájeno, bylo vedeno pro 10 „parkovacích“ přestupků, jichž se měl obviněný dopustit v rozmezí února až dubna 2013. U všech vymezených skutků byl postup obdobný: policie po zjištění nedovoleného parkování v určité lokalitě zanechala na vozidle výzvu pro nepřítomného řidiče. Následně se pan V. dostavil na služebnu městské policie a oznámil, že byl řidičem uvedeného vozidla, přičemž odmítl podepsat záznam o podezření ze spáchání přestupku a žádal o projednání věci v přestupkovém řízení. Na jednání nařízené správním orgánem se obviněný z přestupku nedostavil a podal písemné vyjádření, v němž popřel, že by se vytykaných skutků dopustil. Vzhledem k tomu, že správní orgán nedisponoval žádnými přímými důkazy o tom, že by pan V. skutečně spáchal vytykané skutky, rozhodl o zastavení řízení. V případě 9 skutků nebylo jejich spáchání obviněnému prokázáno, v 1 z případů byla za skutek uložena bloková pokuta jiné osobě.

[38] Pokud by uvedené jednání pana V., že se dobrovolně nahlásil jako řidič vozidla, s nímž byl spáchán skutek mající znaky přestupku, nicméně následně tuto skutečnost v přestupkovém řízení popírá, bylo opakované, měl by z něj správní orgán vyvodit určité procesní důsledky. Pro další případy v budoucnu by zmíněné oznámení o spáchání přestupku zpravidla již nemohlo být bráno vážně a nepředstavovalo by pravdivě míněné prohlášení a tím pádem ani relevantní indicie obsažené v podkladech pro zahájení řízení o přestupku, z nichž by byla zřejmá totožnost řidiče vozidla ve smyslu § 125h odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu. V případě, že by správní orgán mohl učinit spolehlivý závěr o tom, že pan V. účelově a opakovaně označuje svoji osobu jako řidiče s cílem zahájit přestupkové řízení, jež nemůže skončit jinak než zastavením (především z důvodů, že skutek nelze obviněnému pro nedostatek důkazů prokázat), nemohl by se oprávněně domnívat, že řidičem byl v dané věci skutečně pan V. (bod [36]). Určení hranice, od kdy správní orgán mohl na účelovost a šikanóznost jednání pana V. usuzovat, však je neostrá. Posouzení věci bude vždy záležet na konkrétních okolnostech případu.

[39] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že správní orgán při zahájení přestupkového řízení dne 9. 7. 2013 s panem V. nemohl s jistotou předvídat, jakým

způsobem přestupkové řízení skončí. Bezprostředně po oznámení o spáchání předmětného skutku, k němuž došlo 10. 4. 2013, nebylo možné procesní taktiky pana V. a jejich procesní důsledky v celé šíři odhalit, proto správní orgán oprávněně na základě podkladů pro zahájení řízení o přestupku předpokládal, že pan V. byl řidičem vozidla, a zahájil s ním přestupkové řízení. Vydání výzvy provozovateli vozidla podle § 125h zákona o silničním provozu tak nebylo na místě. Pro skutky nastalé po právní moci rozhodnutí o zastavení přestupkového řízení s panem V. by již zmíněný postup správního orgánu podle Nejvyššího správního soudu zřejmě neobstál. Ostatně i z vyjádření žalobce ke kasační stížnosti vyplývá, že Magistrát města Pardubic svůj procesní postup následně změnil, patrně pod dojmem výsledku neúspěšně vedeného přestupkového řízení.

[40] Žalobce argumentuje, že výklad zaujatý správními orgány by umožňoval, aby se jakákoliv osoba svévolně nahlásila jako řidič s cílem znemožnit provozovateli vozidla možnost uhrazení určené částky podle § 125h zákona před zahájením správního deliktu provozovatele vozidla podle § 125f zákona; provozovatel vozidla by tak musel platit částku stanovenou v řízení o správním deliktu včetně nákladů tohoto správního řízení. Uvedené argumentaci předpokládající automaticky zlomyslné jednání osob v nepřátelském vztahu k provozovateli vozidla Nejvyšší správní soud nepřisvědčil. Předně se soudu případ navozovaný žalobcem, kdy osoba v nepřátelském vztahu k provozovateli vozidla užije za stěračem vozidla výzvu pro nepřítomného řidiče, tuto výzvu si ponechá, dostaví se na policii, kde učiní prohlášení o tom, že vozidlo řídila, s vědomím, že následně proti ní bude vedeno správní řízení pro uvedený přestupek, nejví jako příliš pravděpodobný a reálný. Těžko lze předpokládat, že by někdo dobrovolně sám sebe nepravdivě označoval jako přestupce s rizikem případného postihu v přestupkovém řízení s cílem zbavit provozovatele vozidla možnosti uhradit určenou částku podle § 125h zákona o silničním provozu před zahájením řízení o správním deliktu podle § 125f zákona. Jakkoli nelze takové jednání vyloučit, nebude se jednat o „standardní“ úvahy a postupy většiny osob. Na absurdní případy zlovolného jednání pak bude dopadat závěr vyslovený výše: pokud správní orgán bude mít indicie, že se jako řidič vozidla nahlásila osoba, která vozidlo ve skutečnosti neřídila nebo řídit nemohla, nebude prostor pro závěr, že totožnost řidiče je zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku. Podmínky pro vydání výzvy podle § 125h zákona o silničním provozu by tak v tomto hypotetickém případě byly splněny.

[41] Na základě shora uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud chybně posoudil otázku aplikace § 125h zákona o silničním provozu. Neobstojí paušální argumentace, že vydání výzvy k úhradě určené částky podle § 125h zákona musí vždy předcházet zahájení řízení o správním deliktu s provozovatelem vozidla. Ze zákona o silničním provozu vyplývá, že výzva k uhrazení určené částky předchází zahájení řízení podle § 125f zákona jen tehdy, jsou-li naplněny podmínky dle § 125h odst. 1 zákona. V projednávaném případě nebyly podmínky pro vydání výzvy k uhrazení určené částky naplněny, neboť totožnost řidiče byla zřejmá z podkladu pro zahájení řízení o přestupku. Námitka nesprávného posouzení této otázky krajským soudem je proto důvodná.

V. Závěr a náklady řízení

[42] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku zdejšího soudu. V novém řízení rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2014

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu